

29. 7. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Fúze sloučením právnických osob rozdílných právních forem bez zákonného zmocnění

V usnesení sp. zn. 14 Cmo 62/2019, ze dne 24. 4. 2019 se Vrchní soud v Praze zabýval přípustností fúze sloučením právnických osob rozdílných právních forem bez zákonného zmocnění, a to fúzí organizace zaměstnavatelů a zájmového sdružení právnických osob.

Podle § 181 o. z. fúzovat a rozdělovat se mohou právnické osoby o různé právní formě jen tehdy, stanoví-li tak zákon. Fúze a rozdělení jsou u právnických osob (na rozdíl od změny jejich právní formy) obecně přípustné a volba subjektů zúčastněných na fúzi či rozdělení je plně v dispozici jednotlivých osob (§ 174 o. z.). Jedním z omezení této generální aprobace je zachování obecného principu, podle něž mohou být na fúzi či rozdělení účastny pouze právnické osoby totožné právní formy. Chybí-li zvláštního zákonného oprávnění, právnické osoby rozdílných právních forem na fúzi či rozdělení účastny být nemohou. Omezení založené § 181 o. z. se vztahuje jak na fúze sloučením, tak na fúze splynutím, přičemž požadavek totožné právní formy musí být naplněn u všech zúčastněných právnických osob (shodně srov. Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 938 s.).

Občanský zákoník připouští fúzi či rozdělení právnických osob rozdílných právních forem pouze v případě sloučení nadace s nadačním fondem (§ 382 odst. 1 o. z.). Zvláštní právní úprava přeměn obchodních korporací připouští fúzi veřejné obchodní společnosti s komanditní společností (§ 86–87a zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, dále jen „PřemZ“), fúzi akciové společnosti se společností s ručením omezeným (§ 154–165 PřemZ), rozdělení veřejné obchodní společnosti a komanditní společnosti při různých právních formách zanikající nebo rozdělované a nástupnické společnosti (§ 276–279 PřemZ) a rozdělení společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti při různých právních formách zanikající nebo rozdělované a nástupnické společnosti (§ 312–319 PřemZ).

Navrhovatel a) je organizace zaměstnavatelů vzniklá dne 30. dubna 2018, zapsán ve spolkovém rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 70318, jehož účelem je hájit, podporovat, koordinovat a dle dohodnutých pravidel zastupovat své členy při jednáních se státními autoritami či organizacemi podobného zaměření a starat se o vysokou prestiž před veřejností (jak se podává z výpisu ze spolkového rejstříku dostupného na [www.justice.cz](#)). **Je zřejmé, že se jedná o korporaci soukromého práva; jde o zvláštní druh spolku, jenž se od ostatních spolků odlišuje svým účelem** (shodně Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, 2304 an. s.). **Ustanovení § 3025 o. z. úpravu postavení těchto organizací sice systematicky od ostatních spolků odděluje, avšak určuje, že pro jejich právní režim platí „přiměřeně“ totéž, co pro všechny ostatní spolky (§ 214 an.),**

obecně korporace (§ 210 an.), ale i obecně pro právnické osoby (§ 118 an. či § 15 an.), tedy i režim § 181 o. z.

Navrhovatel b) je zájmové sdružení právnických osob vzniklé 1. října 2009 (jak se podává z výpisu ze spolkového rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 58680, dostupný na totožných webových stránkách), jeho cílem je hájit, podporovat, koordinovat a dle dohodnutých pravidel zastupovat členy při jednáních se státními autoritami či sdruženími podobného zaměření a starat se o vysokou prestiž sdružení před veřejností (jak se podává ze stanov sdružení, jež jsou dostupné na výše uvedených webových stránkách).

Režim navrhovatele b) jakožto zájmového sdružení právnických osob vzniklého podle dosavadních právních předpisů se i nadále řídí dosavadními právními předpisy, jak plyne z kogentního § 3051 o. z., jeho režim je tak podřízen zrušené právní úpravě (dané zákonem č. [40/1964](#) Sb.), konkrétně jeho § 20f –20k obč. zák. Jedná se o subjekt *sui generis* mající hybridní povahu (viz. např. rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 28 Cdo 3232/2011, ze dne 11. dubna 2012, veřejnosti dostupný na [www.nsoud.cz](#)). Z § 20j odst. 1 obč. zák. se podává, že zájmové sdružení právnických osob bylo možno zrušit i bez likvidace, avšak pouze byl-li takový postup zakotven ve stanovách tohoto sdružení. Lze tak dovodit z § 20 h odst. 1 obč. zák., dle něž bylo možno ve stanovách upravit jakýkoli způsob zrušení sdružení, tedy i jeho fúzi (shodně Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentář. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, 278 s.). Navrhovatele b) však takový způsob zrušení ve stanovách nezakotvil, ke změně jeho právní formy na spolek zákonem předvídaným způsobem (§ 3051 věty druhé o. z.) nedošlo.

Je-li navrhovatel a) zvláštním druhem spolku odlišujícím se ostatních spolků pouze svým účelem a je-li navrhovatel b) subjektem *sui generis* mající hybridní povahu, jež však spolkem není (jak je možno dovodit z § 3051 věty druhé o. z.), pak je zřejmé, že k zápisu navržená fúze je fúzí právnických osob o různé právní formě.

Právnické osoby o různé právní formě mohou fúzovat pouze tehdy, stanoví-li tak zákon (§ 181 o. z.), **obecná úprava přeměn (§ 174 an. o. z.) totiž sama o sobě přípustnost fúze jakékoli právnické osoby nezakládá.** Fúzi organizace zaměstnavatelů a zájmového sdružení právnických osob za situace, kdy si navrhovatel b) takový způsob svého zrušení ve stanovách nezakotvil, právní úprava nepřipouští. **Právní úprava přeměn je úpravou statusové otázky, je tedy kogentní povahy, právnická osoba se tedy může přeměnit pouze způsobem, formou a za podmínek stanovených zákonem, např. spolek může fúzovat pouze s jiným spolkem (ke shodnému závěru dospěl Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 25. března 2019, sp. zn. 7 Cmo 168/2018).**

Navrhovatelům nelze dát za pravdu, že uvedený postup je v rozporu s Úmluvou, konkrétně s jeho čl. 3, neboť tento článek zakotvuje právo organizace zaměstnavatelů mimo jiné vypracovávat stanovy a pravidla, svobodně volit zástupce a organizovat svou správu a činnost a formulovat svůj program. Do žádného z uvedených práv navrhovatele a) vztahující se k organizaci jeho činnosti či (vnitřní) správy zasaženo uvedeným postupem nebylo, uvedená práva tak omezena nebyla. **Navrhovatel b) má navíc možnost dosáhnout téhož cíle změnou své právní formy na spolek postupem dle § 3051 věty druhé o. z.**

Přiléhavou nemohla být shledána ani argumentace navrhovatelek ohledně aplikace § 121 z. v. r., neboť toto ustanovení se vztahuje (výlučně) na (mezinárodní) odborové organizace a (mezinárodní) organizace zaměstnavatelů, nikoli však na zájmové sdružení právnických osob /tj. na navrhovatele b)/.

Závěr:

Soud prvního stupně i Vrchní soud v Praze jako odvolací soud dospěly svorně k závěru, že obecná úprava přeměn (§ 174 an. o. z.) sama o sobě přípustnost fúze právnických osob rozdílných právních forem nezakládá a vzhledem k tomu, že neexistuje zvláštní pravidlo (zákonné zmocnění) opravňující provést fúzi mezi organizací zaměstnavatelů a zájmovým sdružením právnických osob coby právnických osob rozdílných právních forem, nelze takovou fúzi platně provést a ani ji zapsat do veřejného rejstříku.

JUDr. Vladimír Janošek,

advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1

110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563

e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)